

Sygn. akt III CK 342/05

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Maria Grzelka

SSN Zbigniew Strus

w sprawie z powództwa S.(...) GmbH & Co przeciwko M. G.

o zapłatę oraz z powództwa wzajemnego M. G. przeciwko S.(...) GmbH & Co, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 20 grudnia 2005 r., kasacji M. G. od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 24 stycznia 2005 r., sygn. akt I ACa (...),

oddala kasację i zasądza od M. G. na rzecz powodowej Spółki kwotę 1.800 (jeden tysiąc osiemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny rozpoznając sprawę po raz trzeci, w następstwie dwukrotnego uchylecia przez Sąd Najwyższy jego wcześniejszych wyroków i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, wyrokiem z dnia 24 stycznia 2005 r. oddalił apelację powoda wzajemnego, co oznacza zaakceptowanie wyroku Sądu Okręgowego oddalającego powództwo wzajemne. Przedmiotem powództwa wzajemnego było żądanie zasądzenia – tytułem odszkodowania za nienależyte wykonanie umowy - kwoty 50.000 marek

niemieckich, które na rozprawie apelacyjnej zmienione zostało na żądanie zasądzenia kwoty 107 000 zł.

Sąd Apelacyjny wskazał, że w uzasadnieniu wyroku z dnia 23 lipca 2004 r., na podstawie którego Sąd Najwyższy uchylił wcześniejszy wyrok Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania, wyrażony został pogląd, że powodowi wzajemnemu nie należy się świadczenie wyrażone w walucie obcej. Sąd Apelacyjny, podzielając także stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 30 października 1990 r., I CR 371/90 (OSNC 1991, nr 10-12, poz. 133), zgodnie z którym świadczenie odszkodowawcze powinno być wyrażone w pieniądzu polskim także wówczas, gdy w zobowiązaniu podstawowym przedmiotem świadczenia była waluta obca” – wskazał na bezzasadność roszczenia odszkodowawczego zgłoszonego przez powoda wzajemnego a określonego w walucie obcej. W ocenie Sądu Apelacyjnego dokonana przez powoda wzajemnego zmiana żądania polegająca na zgłoszeniu roszczenia w walucie polskiej wynika jedynie z przedstawionego przez Sąd Najwyższy poglądu prawnego, a to nie stanowi okoliczności, która mogłaby uzasadniać dopuszczalną na gruncie art. 383 k.p.c. zmianę żądania. Sąd Apelacyjny podniósł ponadto, że utrata przez marki niemieckie waloru środka płatniczego również nie uzasadnia zmiany żądania, okoliczność ta nie pozostaje bowiem w związku z zasadnością pierwotnie zgłoszonego żądania.

Kasacja powoda wzajemnego oparta została na podstawie naruszenia prawa procesowego – art. 383 k.p.c. przez błędną jego wykładnię polegającą na uznaniu, że zmiana w postępowaniu apelacyjnym waluty dochodzonego roszczenia pieniężnego oznacza niedopuszczalne wystąpienie z nowym roszczeniem, a także naruszeniu art. 386 § 4 k.p.c. przez nierozpoznanie istoty sprawy. Skarżący wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja nie zasługiwała na uwzględnienie. W postępowaniu apelacyjnym obowiązuje zakaz występowania z nowymi roszczeniami. Wyjątek od tej reguły obwarowany jest przesłanką „zmiany okoliczności”, która, jeśli zaistnieje, uzasadnia żądanie zamiast pierwotnego przedmiotu sporu jego wartości lub innego przedmiotu, a w sprawach o świadczenie powtarzające się można nadto rozszerzyć żądanie pozwu o świadczenia za dalsze okresy (art. 383 k.p.c.). Na tle uregulowania przyjętego w art. 383 k.p.c. nie może budzić zastrzeżeń stwierdzenie, że jeżeli żądanie zasądzenia roszczenia

w określonej walucie było dopuszczalne, to utrata przez tę walutę właściwości środka płatniczego stanowi „zmianę okoliczności” w rozumieniu art. 383 k.p.c. i uzasadnia w postępowaniu apelacyjnym zmianę waluty dochodzonego roszczenia. W rozpoznawanej sprawie taka sytuacja jednak nie zachodzi. Powód wzajemny dochodził w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji roszczenia, które było niedopuszczalne z tego względu, że zostało wyrażone zamiast w pieniądzu polskim – w walucie obcej, a konkretnie w markach niemieckich. Na ten aspekt sprawy zwrócił uwagę Sąd Najwyższy uchylając po raz drugi wyrok Sądu Apelacyjnego. Roszczenie powoda jako niedopuszczalne ze wskazanej przyczyny, zostało oddalone. Powód wzajemny dokonał w postępowaniu apelacyjnym zmiany waluty dochodzonego roszczenia tylko w celu przekształcenia roszczenia niedopuszczalnego w dopuszczalne. Tego rodzaju przekształcenie nie jest możliwe w świetle art. 383 k.p.c., nie takiemu bowiem celowi służy uregulowanie przyjęte w tym przepisie. Przekształcenie przedmiotu żądania na podstawie art. 383 k.p.c. dla swej skuteczności musi być oparte na takiej zmianie okoliczności, która uniemożliwia popieranie pierwotnego dopuszczalnego roszczenia. Dodać należy, że w stanie faktycznym sprawy okoliczność, że marka niemiecka straciła funkcje płatnicze po wprowadzeniu z dniem 1 stycznia 2002 r. w wielu państwach członkowskich Unii Europejskiej wspólnej waluty euro, nie mogła mieć żadnego znaczenia.

Z przytoczonych względów kasację jako niedopuszczalną należało oddalić (art. 393¹² k.p.c. w zw. z art. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz.98).